

15.9.2009

JYVÄSKYLÄN SEUDUN RAKENNEMALLI 20X0

Rakennemallitiedote 2: Rakennemallin julkilausuma – visio, tavoitteet ja vyöhykkeet

Rakennemallin sisältö

Jyväskylän seudun 20X0 rakennemallityö on pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä hanke, jossa kuvataan Jyväskylän, Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Uuraisten muodostaman seudun tuleva yhdyskuntarakenne siinä vaiheessa kun seudulla on 200 000 asukasta.

Rakennemallityön eteneminen

Jyväskylän seudun rakennemallityö käynnistettiin kuntien ja muiden sidosryhmien edustajia sitouttavalla ”Motiiviseminaarilla” keväällä 2009. Rakennemallityön alkuvaiheessa koottiin ja analysoitiin myös rakennemallin esiselvitysaineisto ja aineistosta laadittiin lähtötietoraportti. Rakennemallityölle muodostettiin kuntien yhteinen, aluerakennepainotteinen visio, luotiin seudun yhdyskuntarakennetta koskevat tavoitteet ja muodostettiin maankäytön periaatteet. Nämä, sekä elämäntapoihin perustuvat vyöhykkeet on esitetty nyt valmistuneessa julkilausumassa. Julkilausuma muodostaa perustan rakennemallivaihtoehdoille, jotka muodostetaan syksyn 2009 kuluessa. Vaihtoehtoja vertaillaan ja vertailun pohjalta valitaan lopullinen Jyväskylän seudun rakennemalliehdotus keväällä 2010.

Jyväskylän seudun ”menestyksen avaimet”

Julkilausuma perustuu yhdessä valittuihin Jyväskylän seudun ”menestyksen avaimiin”, joita ovat:

- monipuoliset asumisen mahdollisuudet eri elämäntilanteissa
- hyvän palvelutason turvaaminen keskusta- ja taajama-asumista kehittämällä
- tehokkaasti toimiva, palveleva ja kannattava joukkoliikenne
- yrittäjyyden edistäminen ja uusien työpaikkojen luominen
- yhteisöllisyys ja turvallisuus elämän laadun pohjana

Jyväskylän seudun maankäytön visio

Julkilausumassa esitetty Jyväskylän seudun yhteinen visio sisältää vyöhykkeiden kuvauksen.

Vision mukaan Jyväskylän seutu on kohtaamispaikka, jonka yhdyskuntarakenne perustuu erilaisia elämäntapoja arvostaviin ja mahdollisuuksia tarjoaviin vyöhykkeisiin: SHOW (tapahtumat, vetovoima ja palvelut), KNOW (tieto, osaaminen ja työpaikat), FLOW (asuminen ja joukkoliikenne), GROW (palvelukeskukset ja logistiset yhteydet) ja SLOW (elävät kylät).

Rakennemallin päätavoitteet

Jyväskylän seudulle pyritään luomaan omaleimainen ja ekologisesti kestävä, keskusten palveluihin painottuva yhdyskuntarakenne, joka pohjautuu erilaisiin elämäntapoihin ja tukee ihmisten välistä vuorovaikutusta. Rakennemallityön päätavoitteiksi on valittu:

- Uusi asuntorakentaminen ohjataan tukemaan KESKUSTEN ja niiden PALVELUJEN kehittymistä
- Jyväskylän seudulla tarjotaan ASUMISVAIHTOEHTOJA eri elämäntapoihin ja -tilanteisiin kaikille väestöryhmille
- Yritystoiminnalle ja monipuolisille osaamiskeskuksille luodaan uusia, keskeisiä sijaintipaikkoja
- Jyväskylän vahvaa, sijaintiin perustuvaa logistisen keskuksen asemaa kehitetään
- Palvelujen saavutettavuutta parannetaan ja liikkumistarvetta vähennetään luo-malla KEVYEN LIIKENTEEN ympäristöjä ja sekoittamalla toimintoja
- Asumista ja työpaikkoja ohjataan kehitettävien JOUKKOLIIKENTEEN LAATUKÄYTTÄVIEN yhteyteen
- Seudulle rakennetaan kattava, seudun asukkaita ja matkailijoita palveleva VIRKISTYSALUEIDEN- JA YHTEYKSIEN VERKKO
- VESISTÖJÄ ja niiden LÄHEISYYTTÄ hyödynnetään monipuolisesti seudun yhdyskuntarakenteen kehittämisessä
- Korkealuokkaisia asuinympäristöjä suunnitteleamalla edistetään TURVALLISUUTTA ja YHTEISÖLLISYYTTÄ
- Jyväskylän seudulle luodaan OMALEIMAINEN, PAIKAN HENKEÄ ja KULTTUURIA kuvaava sekä KOHTAAMISIA mahdollistava yhdyskuntarakenne
- Yhdyskuntarakenne on ILMASTONMUUTOSTA torjuva, eheä ja ekologinen.

Julkilausuman sisältö on muodostettu kevään ja kesän 2009 aikana. Mukana työssä on ollut seudun kuntien edustajista sekä Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen ympäristökeskuksen edustajista koostuva ohjausryhmä sekä pääasiassa kuntien kaavoittajista ja JYSELL:n eli seudun liikennejärjestelmän suunnittelun yhteyshenkilöstä koostuva projektiryhmä. Hankeen pääkonsulttina toimii AIRIX Ympäristö Oy. Konsultin asiantuntijaryhmässä ovat edustettuina myös YTK, VTT ja liikennesuunnittelukonsultti Liidea Oy. Jyväskylän seudun liikennejärjestelmäsuunnittelusta vastaa konsulttina Strafica Oy.

Kehittämisyöhykkeet

Jyväskylän seudun rakennemallissa on otettu lähtökohdaksi erilaiset elämäntavat ja -tilanteet sekä yksilö toimijana. Arvopohjakeskustelun mukaisesti tarkoitus on ollut luoda vaihtoehtoja ja valinnanmahdollisuuksia, mutta myös konkreettisesti osoittaa miten maankäytön tehokkuus vaikuttaa alueen tarjontaan ja taloudellisiin ja ympäristövaikutuksiin.

Vyöhykenäkökulma yhdistää kehittämisteemat, kehittämisen tavoitteet ja fyysisen aluerakenteen. Seudun jakaminen selkeiksi vyöhykkeiksi konkretisoi asukkaille ja muille toimijoille (esim. yrittäjille) vaihtoehtoja. Samalla kun vyöhykejako kuvaa sen, mitä kunnat ja kaupungit vyöhykkeellään ”tarjoavat” asukkaille, määrittelee jako myös toimintaperiaatteet ja asukkaiden veloitteet – ”elämisen ehdot ja pelisäännöt”. Kaikilla vyöhykkeillä tärkeitä ovat keskuksat, joiden koko luonnollisesti vaihtelee.

SHOW – tapahtumat, vetovoima, palvelut

Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustasta, jossa liikkuminen tapahtuu kävellen, pyöräillen ja joukkoliikennettä käyttäen.

Asuintiheytensä puolesta SHOW -vyöhykettä vastaa tällä hetkellä Jyväskylän ydinkeskustan kaltainen yhdyskuntarakenne.

KNOW – tieto, osaaminen, työpaikat

Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustaa ympäröivästä alueesta, jossa määräävä liikkumistapa on kevyt liikenne. Vyöhykkeelle on myös hyvät joukkoliikenneyhteydet.

Tiheydensä ja toimintojensa puolesta KNOW -vyöhykettä vastaa yliopistokampuksen, työpaikka - ja kaupallisten keskusten kaltaista yhdyskuntarakennetta jollainen on esimerkiksi Jyväsjärven rantaan rakennettu teknologia- ja tutkimustoiminnan alue ympäröivine asuinalueineen.

FLOW – asuminen, joukkoliikenne

Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustaa lähellä olevista alueista, jonne on rakennettu hyvät joukkoliikenneyhteydet. Alueilla on omat kävelykeskustat ja niistä on kevyen liikenteen yhteydet kaupunkikeskustaan.

Vyöhyke on leimallisesti kaupungin ja maaseudun välistä ”vaihtumisvyöhykettä”, jossa yhdyskuntarakenne on tiivis ja eheä. Asuintiheydensä puolesta FLOW -vyöhykettä vastaisi tällä hetkellä esim. osa Jyväskylän pientalovaltaisista alueista sekä Muuramen ja Laukaan keskustojen kaltaista yhdyskuntarakennetta.

GROW – palvelukeskukset, logistiset yhteydet

Vyöhyke muodostuu pääliikenneväylien varrelle sijoittuvista palvelukeskuksista, joista osa on joukkoliikenteen saavutettavissa. Suuri osa liikenteestä hoidetaan henkilöautoilla.

Vyöhykkeen roolina on tarjota mahdollisimman ekotehokkaita ja elinvoimaisia asuinympäristöjä. GROW-vyöhyke muodostuu palvelukeskuksista pääliikenneväylien varrella. Asuintiheydensä puolesta GROW -vyöhykettä vastaisi tällä hetkellä hyvien liikenneyhteyksien varrella sijaitsevista palvelukeskuksista esim. Vihtavuori.

SLOW – elävät kylät

Vyöhyke muodostuu kyläkeskuksista ja muusta haja-asutusalueesta. Liikennöinti hoidetaan henkilöautoilla.

Liikkuminen tapahtuu tilaus- tai henkilöliikenteen keinoin. Osa asukkaista on minimoinut liikkumistarpeensa ja suuri osa kontakteista hoidetaan paikallisissa kyläkeskuksissa tai tietoverkkojen välityksellä. Asuintiheydensä puolesta SLOW -vyöhykettä vastaavat suuri osa Jyväskylän seudun elinvoimaisista kylistä.

Lisätiedot

Lisätietoja rakennemallityöstä, sen etenemisestä, tiedottamisesta ja osallistumisesta saa rakennemallityön projektipäälliköiltä.

Tilaaajan projektipäällikkö

Jouni Mäkäraainen
Jyväskylän kaupunki
puh. 040 832 0533
jouni.makarainen@jkl.fi

Pääkonsultin projektipäällikkö

Kimmo Vähäylkkä
Airix Ympäristö Oy
puh. 010 241 4250
kimmo.vahajylkka@airix.fi